

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Vitium immodestiæ fugiendum. C. XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

P. Scargæ mihi optimè noti, ibidem à fide dignissimis non semel auditi, & est impressum in cõcone funebri habitâ à Fabiano Bircouio Dominicanò in funere P. Scargæ, cui ipse interfuit.

CAPVT VNDECIMVM.

Vitium immodestie docet fugiendum.

O Craud. Defectus quoque immodestie vitandi sunt, studiis danti operam: exteriores enim motus corporis tanti momenti sunt in scholâ Christi, vt S. Thomas Doctor non tantum vitâ sed etiam scientiâ Angelicus dicat, & probet, esse aliquam specialem virtutem quæ versatur circa compositionem motuum corporis exteriorum, eorumque moderatiõnem. Ideo mirum non est, non tantum à Sanctis commendari nobis exteriorum corporis compositionem, & morum honestatem ac decorum, à S. Pachomio in Regulâ, S. Ephrem, S. Basilio, S. Dorotheo, B. Isaiâ, S. Vincentio Ferrerio, S. Bernardo, S. Bonauenturâ, S. Ignatio, & aliis; & ante hos omnes, à S. Hieronymo, & Clemente Alexandrino, sed ab ipsis quoque Ethnicis, vt Seneca, Plutarcho, Cicerone, natura ipsius ductu ac lumine edocetis. Ideo æquum est eos, qui facti sunt spectaculum Angelis, mundo, & hominibus, ita præferre omnes mores compositos, & decentes, vt nihil fiat quod cuiusquam offendant aspectum, vt loquitur S. Augustinus. Tanta enim soliditas secularium quorundam, inquit S. Bonauentura, vt dum vident aliquem Religiosum in aliquo offendere, omnes Religiosos despiciunt, quasi omnes tales sint. Quocirca elucere debet in exteriore compositione nostri corporis, eiusque actibus, magna modestia, seu, vt eam appellat S. Ambrosius, *Forma honestatis*, & ornatus ad omnem actionem accommodatus: vel, vt loquitur S. Thomas, *Decor honestatis*: ex cuius defectu viri sancti malè ominentur de aliis. Hinc S. Gregorius Nazianzenus ex Iuliani adhuc pueri immodestia, futuram eius apostasiam à Fide Christi, & omnia eius mala præcognouit. Neque enim, inquit, mihi boni quidquam significare atque ominari videbantur, ceruix non stata, humeri subsultantes, & ad æquilibrium subinde agitati; oculus insolens, & vagus, furiosus, intuens; pedes instabiles & vitubantes; nasus contumeliam, & contemptum spirans, risus petulantes, & effrenati; natus & renutus temerarius; sermo haerens, spiritus, concisus; interrogatiõnes stultæ & præcipites; responsiones his nihilo meliores, alia in altis insultantes, nec ex aures & constantes; nec eruditionis ordine progredientes. Quid singula describere necesse est: Talem ante opera conspicatus sum qualem in operibus postea cognoui. Nec his contentus Beatus Doctor, etiam buccas tumentes in eo reprehendit, quas cibo fortasse nimio, ori ingesto, dilatabat: & per ludibrium obiicit ei Mineruam, quam tibias execratam ferunt: postquam aquis speculi vice vsa, eas ob inflatas buccas dedecori sibi esse

prospexit. Similibus iudiciis S. Tiburtius, Martyr inelytus, perfidum Christianitatis ementitorem Torquatium detexit. *Credisse, vir illustrius me*, (Præfectum alloquitur) *hunc esse Christianum, qui in suo lenocinio molendo, capitis simbrias admittit, qui tonsorem diligit, qui scapulis molliter gestit, qui fluxum gressum improbo nixu distendit, qui seminas curiosus inuenit: Nunquam tales pestes Christus dignatus est habere seruos suos.*

Sic & S. Ambrosius, ex prauo Clericorũ gestu, eorum vitia commissa vel committenda, augurabatur. *Meministi, inquit, Fili, quemdam amicum, cum sedulus videretur se commendare officis, hoc solo tamen à me in Clerum non receptum, quod gestus eius plurimum dedecere. Alterum quoque cum in Clero reperissem, iussisse me, ne vnaquam præter mihi, quia velut quodam insolentis inaccessus verberare oculos ferret meos. Nec sefellit sententia, vterque enim ab Ecclesia recessit, vt qualis inaccessio prodebat, talis perfidia animi demonstraretur. Namque alter Ariane inuestigationis tempore fidem deseruit: alter pecunie studio, ne iudicium subiret, Sacerdotem se nostrum negavit. Lucebat in illorum inaccessu imago leuitatis, species quadam scurrarum percussantium. Ita parua indicia res enormes portendebant, vt mirum non sit quod scribit Seneca: Argumentum quoque morum ex minimis licet capere: impudicum, & inaccessus ostendit, & manus mota, & vnum inter dum responsum, & relatus ad caput digitus; & flexus oculorum improbum, risus insanum, vultus habitusque, demonstrat. Illa enim in aperitur per notas exeunt. Pulchra hoc similitudine illustrat.*

Cicero: *Vi in fidibus Muscorum aures vel minima sentiunt, sic nos si acres ac diligentes iudices esse volumus, animaduersoresque vitiorum, magna intelligimus ex paruis. Iidem iudicis S. Bern. vitium ad cognoscendum malum Monachum: Si videris, inquit, grad. lib. 1. Off. cap. 19. 2. 2. q. 168. a. 1. Or. 2. in Iulia siue 48. in ordinc. Monachum, de quo prius bene confidebas, ubicunque stat, ambulat, sedet, oculis incipientem vagari, caput erectum, aures portare suspensas, è moribus exterioribus hominis, interiorem immutatum agnoscas. Vir quippe peruersus annuit oculis, terit pede, digito loquitur. Et ex insolenti corporis motu recens animæ morbus deprehenditur. Verissima est enim Spiritus sancti sententia: Ex visu cognoscitur vir & ab occurso facie cognoscitur sensatus: amictus corporis, & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo. Merito ergo P. Platza Magistri Nouitiorum & Prouincialis & Visitatoris muneribus in Societate, cum eximia laude, profectuque aliorum, & sanctitatis exemplis, perfunctus, anno 1602. in Collegio Mexicano cum opinione sanctitatis mortuus, cuiusdam nostri Fratris præferendo adolescenti, non satis agnoscenti quid in causa esset, quod parum in spirituali negotio proficeret; Ego verò, inquit, ex tui corporis incondito motu illam exigui tui profectus potissimam causam agnosco, & existimo, quod viuio ingenio cum sis, parum tibi impeteris: illud, apud te stante, idcirco spirituales homines tam paucos censeri quod pauci admodum suis cupiditatibus moriantur; Deo propalam denunciante: Non videbis*

Reg. 3. Mon.

q. 16. in Reg. S. Franc.

lib. 1. Off. cap. 19. 2. 2. q. 168. a. 1. Or. 2. in Iulia siue 48. in ordinc.

Baron. A. 286. n. 18. ex actis S. Schaff.

lib. 1. Off. cap. 18.

ep. 14.

1. Off.

grad. lib. 1. Off. cap. 19.

Prou. 6. 11.

Annu. 1602.

videbit me homo, & viuet. Solent enim ij potillimum molestia praescripta violare, quos viuos, hoc est, viuaci natura & feruida non bene mortificata praeditos appellamus. De Patre quoque Balthazare Alvarez scribit in eius vita P. Ludovicus de Ponte: Non satis habebat, quod interioris hominis reformationem & mortificationem suis suaderet, sed ea quoque trahere, quae ad exterioris hominis reformationem spectabant, valde illi commendans virtutem modestiae Religiosae, quam dicebat hominibus Societatis valde necessariam, ob tres praecipue causas: Prima, quod ex instituto agerent cum proximis, ac proinde tenerentur eos adificare, bonumque nomen apud eos habere: Hoc autem obtinetur praecipue modestia & compositione hominis exterioris, non vana affectata, sed vera Religiosa: Cum igitur qui in Societate sumus, spectaculum, ut ait Apostolus, facti sumus mundo, Angelis, & hominibus, necesse est, ut idem Apostolus ait, provide re bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Secunda, nam aliqui Religiosi habitu suo & cucullo adstant, reguntque, atquam immodestiam, si forte in eam inciderent: at homines Societatis, qui faciem habent patentem, nec habitum alium aut cucullum habent, horum loco, necesse est, eos habere modestiam, qua exornentur & componantur, quemadmodum Matrona Romanae, ad quod faciem aperit, habeant, maiori indigent modestia, quam aliarum nationum, quae vultum tegunt. Tertia, eo quod Societas etiam habeat ex suo instituto orationem & internam cum Deo familiaritatem, ad quam exterior modestia plurimum iuuat, ut quae sensus contineat, & componat, per quos alius effunditur & euascescit deuotio. Ac propterea eius modestia debet esse valde Religiosa, & internam promouere reformationem, & ex eo quod semper attendat se versari in conspectu Dei sui, ut monuit Apostolus: Modestia vestra sit nota omnibus hominibus, Dominus enim propè est. In hunc finem consecerat sibi quasi indicem omnium actionum immodestiarum, quae in viro Religioso notari possunt, quas seculares Ciuium morum defectum appellant, & nominatim notat immodestiam, quae esse potuit in motibus capitis, frontis, oculorum, narium, aurium, oris & linguae, brachiorum & manuum, genarum & pedum, & reliquarum corporis partium, & in vestium gestatione. Deinde immodestias, quae notari solent in templo, in choro, in refectorio, in ipso cubiculo, & in omnibus officiis, quales sunt Sacrum facere vel audire, quando decumbunt, aut ex lecto surgunt, quando comedunt, aut sunt in recreatione, & in quocumque alio loco suae sint solis, suae cum sociis. Itè immodestias subditi erga suum Superiorem, aut Religiosi cum reliquis, aut cum eant per plateam, & alter alterum comitatur, aut cum secularibus agunt, in modo videndi, loquendi, exipendi, suscipiendi, manus & corpus mouendi. Reformandi enim sunt omnes hi motus, & danda opera, ut quae admodum S. Augustinus, in regula sua monuit nihil in eis sit quod non respondeat grauitati & sanctitati nostrae professionis. In illo Catalogo erant notati plus quam ducenti immodestiae actus, & vrbauitatis defectus, in quos poterat Religiosus incidere. Hec causa mouerat P. Hieronymum Platam, ut scribere veluerit similem tracta-

tam de honestate morum, pro informatione personarum Societatis, sed morte praeventus non scripsit.

Nunquam viri hi sancti ad res tam minutitas descendissent, ni esset res non parui momenti, earum observatio, & e contra earum violatio. Idèd P. Mutius Generalis in Prima ad Societatem Epistola hoc primo loco his verbis commemorat. Nemo rem hanc reponat in minimis, fixum quum apud omnes constitutumque sit, eam nostri, quae intus est, speciem secularis Viri conformatos, quam exterius nobis impressam ammaduerent. Nimirum elinguis licet ^{Or. 12. seu} muta modestia, silentium, cuius meminit Nazianzenus. Illud est sermone praestantius, & ad homines permouendos, secundoque copiosa quauis disputatio ne longe valentius. Vsu quidem ipso comperitum est, Fratrum nostrorum, siue in Gymnasis, siue per compita, conspecta modestia ad Societatem bene multos animam adiecit. Atque ego de me proferi sancte, verèque possum, tantum ex eo me spectaculo, cum adhuc versaber in saeculo, fructum capere solitum, ut cum Romanum Collegium, Concionis, Lectionisque sacrae gratia a Professa Domino vna omnes vni repetent, eius frui conspectu pompe emere contenderem. In summa, quod ait S. Hieronymus, Licet sermone ^{l. 1. Cont.} taceamus, habita loquamur & gestu. Et quoniam ^{Iouini.} optimam veluti matrem, Societatem ab omnibus vnicè diligi exploratum mihi, perspectumque est, nullè caput hoc inculcari ratione vehementius à me arbitror posse, quam si monuerò, reputandam vnicuique animo esse totam se Societatis existimationem, dignitatemque, in ore, externaque corporis conformatione circumferre.

Exterior enim compositio corporis modestiam praefereus allicet ad amorem virtutis, eos etiam quorum animus vitis sordet, vsque adeo vt S. Chrysostomus explicans illud Apostoli Ephe. 6. 4. Educate filios in disciplina & correptione Domini; postquam docuisset illos edacandos esse in bonis moribus & modestia, subdit etiam Cynicis turpissimum Philosophorum genus modestiae specie apud alios sibi reuerentiam conciliasse. Si enim Graeci infideles, inquit, triobolares quidam & canes Philosophiam istam triobolarem ac vilem (talis enim Graecorum Philosophia) imò non ipsam, sed nomen ipsius amplexi, pallioque amicti (quod apud veteres erat genus vestimenti modestioris) modestiae indicium & melioris vitae, ac comam nurientes, multorum sibi reuerentiam conciliant; quanto magis qui verè Philosophus est: Si habitus mendax, si vmbra Philosophiae (id est vitae melioris) apparens ita extollet, quid futurum est, si veram & sinceram Philosophiam dilexerimus: De Rhodiis, eos commendans, scribit Dio Chryl. Vobis laudem pariant, cognoscanturque apud omnes, vt non parua, incessus, casarides, & quod nemo tumultuose vadit per ciuitatem, compellunturque, propter vestram consuetudinem, & peregrinantes hospites compositi incedere. Huc accedit & vestitus modus: & quod spectatus cum silentio, & poppynis

vimini moderatis. Hac omnia grauitate commendant civitatem: propter hac omnia, ab aliis differre videmini: In his omnibus effis admirationi, atque diligimini: magis quam portus, quam menia, quam naualia vos ornant, antiqui mores, & verè Greci. Vnde vos quilibet simul ac è nauis descendat, nouit etiam sit barbarus, aut veniat è ciuitate Assyria, aut Cilicia. Et orat. 32. eisdem commendans, & Alexandrinorum carpens immodestiam in incessu & loquendi, ac comedendi modo. Nouisti, inquit, Rhodios, apud quos neque currere in ciuitate videtur decorum, sed & hospites increpant, qui proteruè vadunt. Quare merito magni sumi, & omnem consequuntur honorem: Reuerentes enim se ipsos primùm, & nihil stultum facientes, iure & ab aliis & à Præfectis laeter etiam consequuntur. Sanè si Rhodios etiam aduenæ & remoti barbari agnoscebant ex externo decore modestiæ: quanto magis Religiosi hinc agnosci debent: Certè Minutius Felix in Octauio, inficiatur Christianos occultis se, notis & insignibus noscere: hoc est, Materiali aliquo signo vel tessera, qui sint, se suis indicare: Nos, inquit, non miraculo corporis, vt putatis, sed innocentia ac modestiæ signo facile dignoscimur. Itaque qui modestiâ delituitus esset, merito à S. Tiburtio extraneus à Christianismo habitus est: quanto magis à Religiosa perfectione: que in Religioso maior esse debet, quam in simplici sæculari Christiano, præsertim in Societatis homine, qui cum vocatus sit, vt sæculares quoque, suâ non contentus, ad perfectionem ducat, plurimùm suâ modestiâ, & in scholis & alibi, potest emolumentum adferre, vt adferebant, dum studiis darent operam. B. Aloysius Gonzaga, & Ioannes Berchmans. Dicere non desinam, inquit S. Chrysostomus, quod non solum doctrina, & admonitio, & consiliū, sed & aspectus sanctorum, atque vestium amictus, & calceorum mos, multum habent vilitatē. Paruit hoc admirabiliter in S. P. N. Ignatio, quem admodum P. Ludouicus Consaluus in Diario scribit: Multos insignibus talentis præditos, & inter eos P. Natalem, & P. Madridium (qui viuentē & iubente S. Ignatio, postea Vicarij Generalis Societatis munus obiere, S. Patre ægrostante) hos, inquam, sine aliis persuasionibus ad Societatem traxisse, solam eo, quem tenebat ad mensam modo, in comedendo, & cum illis loquendo. Inuitentur ergo boni Filij S. Patrem, & multos suâ modestiâ in scholis, ad Portam, in plateis, in templo, conuertent: in omnibus enim istis locis sunt expositi, & fortè Cenforum oculis. Sed etsi non videremur ab vlllo, satis esse debet, nos à Deo & Cælitibus videri, O quam honestè, inquit Christus Dominus S. Birgitta, & morigerosè oportet eas (Moniales) in conspectu intuentium eas, cum verbis & moribus incedere: cum inuitati ad nuptias intuentes eas, sint Virgo Maria, Mater Dei, cum toto caelesti exercitu. Sponsus verò desiderans eas, est verus Deus, Rex Regum, & Dominus Dominantium, potensq; super omnia creatura.

S. Bernardus in vitâ S. Malachie, eum plurima miracula ab eo edita retulisset, subdit: Libentius fateor, imitandū immoror, quam admirandū. Proponens verò imitanda, sic ait: in Malachia, qui est curiosus obseruaret, deprehendit, otiosum, non dico verbum, sed nutum: quis manum, pedemue mouentem frustra quid non adificans in eius incessu, aspectu, habitu, vultu: Extat pro huius rei cōmendatione, præclara visio, que cōtigit nostro Fratris Alphonso Rodriquez, quam ipsius Notarij verbis posita in processu informatio pro eius Canonizatione facta Maiorica referam, quod etiam habetur in eius vita: Contigit illi, dum esset, f. 179. satū in hoc negligens, quod ipsi apparuit Christus Dominus noster, habens pedes super altare à latere Evangelij eo modo quo incedebat in sæculo, Fratre ex illius opposito existente, & erat vestitus veste longâ cum vultu insigni proportionis. & color faciei erat aliquantū subniger, tendens ad rubicundum adinstar coloris nucis auellana: In quâ quidem specie apparebat magna Diuinitas, modestiâ ipsius oculorum, & serenitas ipsius faciei erat admirabilis & Diuina, vt videretur, quod vellet ipsum docere modestiam, vt illam ab eo addiceret. Et istud fuit, quia in modestiâ oculorum suorum manifestauit ipsi persona magnos thesauros interiores sui ipsius, que tanquam in speculo videbatur in illo, & est tanta virtutis & roboris ista præsentia & visio Christi D. Nostri, quâ vidit, vt quotiescunque illam sibi representat in memoriâ, sensibiliter sentit sibi adesse modestiâ, & deuotionem, & quod totus vir mutatur, sicuti est mutatus vnus in alium virum, quando exit à quadam oratione deuotâ, tam in compositione interiori quam exteriori. Et quoniam illud ipsi contigerit à 12. annis, & vltiâ, semper tamen ipsi est recens, & eundem effectum in ipso producit.

S. Vincentius, Christi Athleta, inquit, ad coaptandum corpus suum totaliter in obsequio Christi Iesu coarctat, vt omnes actus & motus corporis sint omnium honestate compositi serui Regularium disciplinæ, neque enim poteris vnquam animam ab inordinatū cohibere, nisi prius studueris corpus tuum subicere discipline, ipsum restringendo non solum ab omni actu, sed etiam ab omni modo incongruo & inepto. Et c. 7. Hoc generaliter habeas, quod omnem actum, & omnem corporis motum, cum quadam modestiâ facias. Et l. de virginitate quod S. Basilus exigebat à Virginitibus, hoc gignit. multo magis à quouis Societatis Scholastico, inter tot adolescentum oculos constituto, Deus exigit, vt qui illi fortè obui fuerint, ac si vinum Dei simulachram aspicerent, faciem ad reuerentiam, atque ad admirationem sanctitatis inclinent, honestatq; virtutis admoniti, mentem pudicam, & sobriam referant. Venientur, inquam, aspectum illius, atque tanquam diuine imaginis reuerenter de viâ cedant. Virgo castitatis imago, in ipsius virtutis effigies, etiam solum conspecta ad Dei considerationem humanos mox conuertere ac commouere debet affectus. Feriatur igitur impudicus quisque animo ex aspectu virgineo pulcherrima castitatis admonitus. Reminisatur quisque prociuis Dei, dum eam cernit effigiem, que se ad eius perficienda man-

num. 55. p. 224.

pag. 248.

to 4. h. 1. in Salutate Priscam.

c. 17. Reu. extrau.

mandata semper exercet. Atque ut breuiter dixerim, omnium aspicentium Virginem & affectus, & animus ad virtutis transferatur amore. Efficax est talis conuocandi per modestiam exhibitam specimen, modus, quo interdum S. Franciscus solo utebatur, ut ad virtutis excitaret studium se intuerent. Qui enim ex præscripto modestiæ omnes corporis motus, sine sono oris, excitabat homines, sicut sermone taceant, habitu & gestu loquuntur, ut ait S. Hieronymus. Sic Christus Dominus dum esset adolefcens, sine sono oris, excitabat homines ad Deum, quia, ut ait S. Gregorius Nysseus, in adolefcentiâ suâ fuit modestia exemplum, hominum vita propositum.

Merito ergo S. P. N. Ignatius initio sui in Vrbe ingressus scripserat Ordinationem, quæ ex textu Hispanico ita ad verbum redditur Latine: *Minister M. Franciscus* (scilicet Xauerius) & *subminister M. Alphonsus* (scilicet Salmcron) & *Syndicus Ioannes Paulus* (scilicet Borellus Laicus,) conueniant die Luna ante cenam, certâ horâ ad consultandum inter se, circa compositionem exteriorum, & interiorum amicum. Circa exteriorum in omnibus rebus, unde potest præsumi aliqua disedificatio, siue in verbis, siue in gestibus, & moribus vel aliis actibus. Et postea regulas modestiæ hanc ob causam conscripsit, ad modestiam Religiosam & totius corporis motum decorumque pertinentes, quas antequam scriberet, septies & eò amplius oratione Domino & lachrymas fudit, & publicari voluit per P. Iacobum Laynem, eiusque hac de re exhortationi, omnes Patres etiam antiquos (quod antea non fiebat) interesset, non sine Dei approbatione, quòd ipsi eæ Regulæ placerent, ut ipsemet S. Pater interpretabatur auditâ ruina tecti, sub quo eo tempore Patres considerare solebant, & confidissent, uti scribit Ribadeneira. Denique ipsi etiam gentiles lumine naturali imbuti similia non negligenda putarunt. Cicero monet Adolefcentes, ut etiam cum relaxare animos, & dare se incunditati volens, caueant inuercundiam, meminere verecundiam. Et infra ait, Decorum in omnibus factis, dictis, in corporis denique motu & statu cerni. Et, naturam, inquit, sequamur, & ab omni quod abhorret ab oculorum aurtumque, approbatione fugiamus. Status, incessus, seditio, accubatio, vultus, oculi, manuum motus, teneant illud decorum, ne quid effeminatum, aut molle, & ne quid durum, aut rusticum sit. Remoueat omnis non dignus viro habitus, & ornatus, & huic simile vitium in gestu, motuque, caueatur. Nam & palæstrici motus sunt sæpè odiosiores, & histrionum nonnulli motus & gestus ineptis non carent. Adhibenda est munditia non odiosa, neque exquisita, tamen que fugiat agrestem & humanam negligentiam. Cauendum est, ne aut tarditatis vræ amur ingressu mollioribus, ut pomparum serculis similes esse videamur, aut in festinationibus suscipiamus nimias celeritates &c. Ex oculorum, inquit, obtutu, ex superciliorum remissione, aut contractione, ex mæstitiâ, aut hilaritate, ex risu, & locutione, ex reuerentiâ, ex intensio-

ne vocis, ex summissione, ex ceteris similibus, facile iudicabimus quid eorum aptè fiat, quid ab officio, naturaque discrepet.

De Egyptiorum Sapientibus & Sacerdotibus scribit Porphyrius: Ex ipso inquit, corporis statu, quidam grauitatis splendor conspicietur. Incessus enim bene erat compositus, aspectus ita ex proposito constans, ut si nolissent conuicere. Continebant autem manus semper infra habitum: quarum compositio vnicuique nota erat, significatiua eorum, que in administratione rerum sacrarum acceperant. Plures enim erant manuum compositiones.

Sed hoc est mirabilius, quod de paruulis Laconibus, eorumque educatione ex Lycurgi institutis refert Xenophon Lib. de Laconum Republicâ: Volens, inquit, quasi naturalem huius pudorem vehementer conciliare, imperauit, ut in viis manus intra pallium haberent, silentioque, incederent, ac nusquam circumspicerent, sed humi defixos oculos tenerent. Itaque illorum vocem minus, quam si lapides essent, audieris, oculos vero minus, quam si enei essent, conuerteris. Maiore autem eos pudore afficit, quam ipsas in thalamis Virgines existimaris: ac posteaquam in conuiuium venerint, satis profecto sit, si vel ad interrogata respondeant.

Sanè, ut ait B. Laurentius Iustinianus, Si mortalium Regum Ministri quotiescumque se præbent suorum aspectibus Dominorum, curitas, quas vel in vestibus, vel in facie gerunt, sordides, diluere studiose conantur, ne quid in ipsis incompositum, aut indecorum appareat, quod oculis Principis detestabile videatur, hunc morem solerter custodire debent æterno Regi militantes. Illis namque congruit, ita exteriorum habitum corporis, gressus, morum actus, anime cogitatus, animorum affectus componere, ut nihil in eis reprehensibile cognoscatur, pro quo rationabiliter repellantur à presentia Redemptoris.

Quocirca si etiam Ethnici, in scholis Christianorum non edocti, agnouerunt talia, & talium rerum habendam putarunt rationem, quânto magis Christi fide imbutis, & præterea Deo ipsi immediatè dicatis eæ cordi esse debent?

CAPVT DVODECIMVM.

Indicat quatuor particulares immodestiæ defectus vitandos: hi sunt, vox clamosa, nimij risus & cachinni, sermo scurrilis, oculorum curiositas, præsertim circa formosas facies.

Porro inter defectus, modestiæ valdè contrarios, quatuor peculiari studio vitandi sunt à Scholastico Societatis, uti & ab aliis, sed à iunioribus magis.

Primò vitanda est vox clamosa, quam S. Bernardus appellat, Clamorem oris, & aliam vociferationem. Non parui faciendâ est hæc immodestiæ, quia